

Ból w chorobach przewlekłych **informacja dla rodziców/opiekunów**

+ Ból towarzyszy wielu chorobom przewlekłym i w pewnych okolicznościach może ulec zaostreniu. Należy jednak wiedzieć, że istnieją skuteczne metody jego leczenia.

- Leczenie bólu towarzyszącego chorobie podstawowej pomoże w szybszym powrocie Państwa dziecka do zdrowia.

+ **Jak rozpoznać ból u dziecka?**

- Dzieci w różnym wieku różnie reagują na ból i różnie go sygnalizują. Rodzic/opiekun powinien zwrócić uwagę na następujące zachowania malucha:
  - a) werbalne, czyli sygnalizowanie bólu krzykiem i płaczem,
  - b) społeczne, czyli porytowanie, strach, wycofanie z życia społecznego,
  - c) zmniejszony lub zwiększony poziom aktywności,
  - d) mimikę oraz reakcję na dotyk.

+ **Określenie bólu odczuwanego przez dziecko według wieku:**

- W tym przypadku niemowlęta określenie bólu jest najtrudniejsze, ponieważ najmłodsze dzieci komunikują się z otoczeniem jedynie za pomocą płaczu, a ten może oznaczać wiele rzeczy. Oznaką bólu może być zmiana mimiki twarzy, niepokój, niechęć do zabaw oraz przyjmowanie ułożeniowej pozycji ciała.
- Dwuletnie dziecko potrafi pokazać odczuwany ból przez mimikę twarzy np. smutek, zanik radości i zainteresowania otoczeniem.
- Dziecko w wieku 3-4 lat potrafi już wskazać intensywność odczuwanego bólu na skali obrazkowej.
- Dzieci około 11-12 roku życia dzieci potrafią różnicować intensywność bólu i rozumieją odczuwane doznania, umieją opisać charakter bólu i jego nasilenie. Przeżywanie bólu u dzieci powyżej 12 roku życia jest zbliżone do odczuć towarzyszących osobom dorosłym.

+ **Koncepcja leczenia bólu przewlekłego u dzieci, wprowadzona przez WHO.**

- Stosowanie dwustopniowej drabiny analgetycznej.
- Podawanie leków przeciwbólowych w regularnych odstępach.
- Podawanie leków dzieciom najprzyjaźniejszą i najbezpieczniejszą dla nich drogą, unikając zadawania dodatkowego i niepotrzebnego cierpienia.
- dostosowanie sposobu leczenia do konkretnej sytuacji życiowej dziecka, a nie do sztywnych zasad.